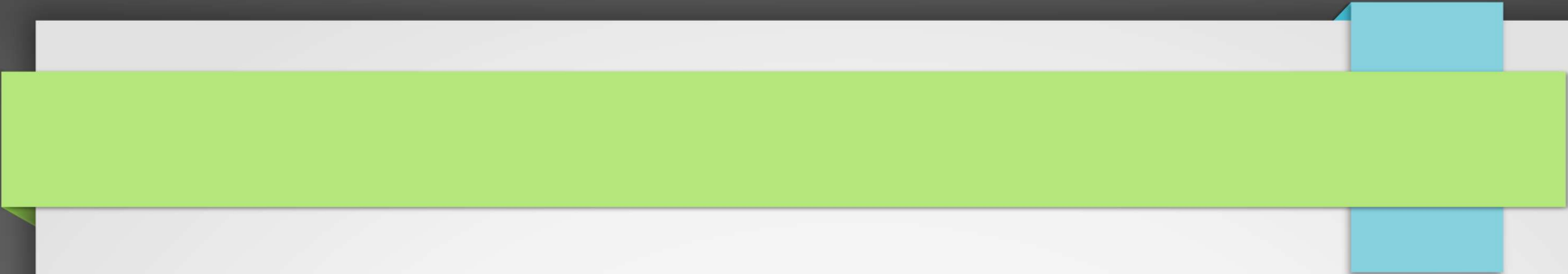
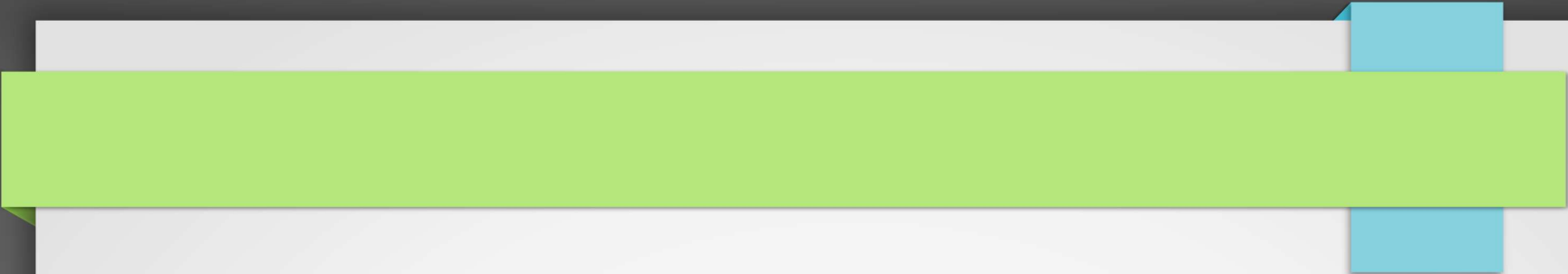

Σύνταξη καταλόγου εισβλητικών ξενικών ειδών και οργάνωση μεθοδολογίας για την εκτίμηση του κινδύνου που προκαλούν

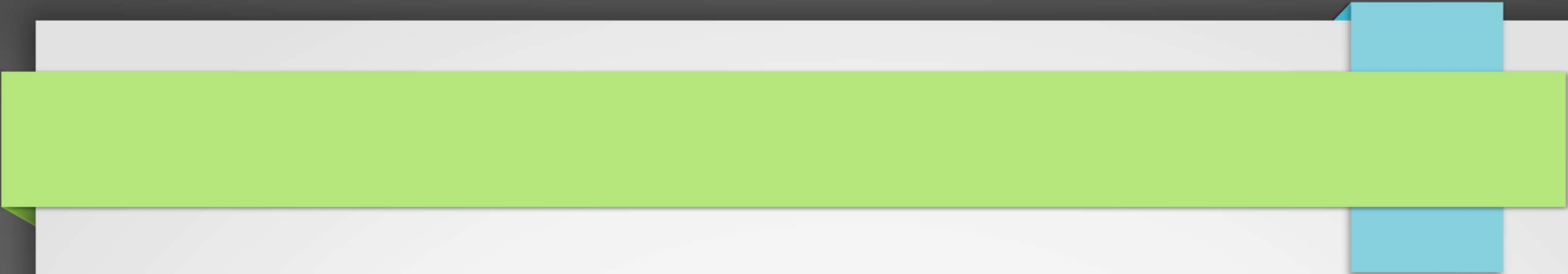
Μ. Αριανούτσου, Χ. Αδαμοπούλου, Π. Ανδριόπουλος, Ε. Βασιλάκης, Α. Γαλανίδης,
Α. Ζενέτου, Α. Ζήκος, Ε. Καλογιάννη, Π. Καραχλέ, Ι. Κόκκορης, Α. Λεγάκις,
Α. Μαρτίνου, Ι. Μπαζός, Ε. Ξεντίδη, Α. Χριστοπούλου

**Η πρόταση που υπέβαλλε το ΕΚΠΑ εγκρίθηκε
μετά από πρόσκληση σε ανοιχτή διαγωνιστική
διαδικασία που είχε ανοίξει το ΥΠΕΝ.**

Το αποτέλεσμα του έργου αναμένεται να είναι η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και η σύνταξη καταλόγου εισβλητικών ξενικών ειδών της χώρας καθώς και ο σχεδιασμός ενός συστήματος τακτικής παρακολούθησης της εξάπλωσής τους, με τα αποτελέσματα του έργου ως σημείο αφετηρίας.

Μεσοπρόθεσμα το έργο αναμένεται να συμβάλλει στην προστασία της βιοποικιλότητας από την εμφάνιση και την εξάπλωση των εισβλητικών ειδών εντός της εθνικής και της ευρωπαϊκής επικράτειας.

[illegible]

Αντικείμενο του έργου

- Βιβλιογραφική ανασκόπηση για την καταγραφή των ΧΞΕ στον ελληνικό χώρο και **δημιουργία βάσης δεδομένων** στην οποία θα καταγράφονται και οι διάδρομοι εισόδου για κάθε είδος από αυτά.
- Σύνταξη του **Εθνικού Καταλόγου** εισβλητικών ξενικών ειδών.
- **Εκτίμηση επικινδυνότητας** (Risk assessment σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού 1143/2014) για τα ΧΞΕ του εθνικού καταλόγου, σχετική κατάταξή τους ως προς τους διαδρόμους εισαγωγής και πρόταση διαχειριστικών μέτρων για τα είδη υψηλού κινδύνου.
- **Αποτύπωση της γεωγραφικής κατανομής** των εισβλητικών ειδών στην Ελλάδα.

Αντικείμενο του έργου

- **Αναζήτηση (με βάση τη βιβλιογραφία και τη γνώμη των ειδικών) των ειδών που ενδέχεται να παρεισδύσουν στη χώρα και αναγνώριση των πιθανών διαδρόμων εισόδου (Horizon scanning).**
- **Ανάπτυξη δεικτών (τάσεις) διερεύνησης του τρόπου και χρόνου παρείσδυσης των ειδών σε χερσαία και υδατικά (εσωτερικών και θαλασσίων υδάτων) περιβάλλοντα.**
- **Πρόταση εγκατάστασης των απαραίτητων διοικητικών δομών για την εφαρμογή του κανονισμού 1143/2014 και πρόταση για θέσπιση απαιτούμενων κανονιστικών πράξεων.**
- **Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης.**

Βάση δεδομένων

Η **βάση δεδομένων** θα περιλαμβάνει την εξέταση της βιβλιογραφίας για τη συγκέντρωση **πολλαπλών τύπων δεδομένων** (περιγραφικά και χωρικά δεδομένα) για τα εισβλητικά είδη του ελλαδικού χώρου και την ένταξη των δεδομένων σε μία εθνική βάση.

- Δυνατότητα συνεχούς εμπλουτισμού
- Ανάρτηση στη σελίδα του ΥΠΕΝ

Εθνική Βάση δεδομένων HELLAS ALIENS

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

SPECIES ID
Οικοσύστημα
Ομάδα Οργανισμών
Βασίλειο
Φύλο
Κλάση / Ομοταξία
Τάξη
Οικογένεια
Γένος
Ειδικό Επίθετο
Συγγραφείς
Υποείδος
Συγγραφείς Υποείδους
Ισχύον Όνομα Είδους
Συνώνυμα
Κοινό Όνομα Ελληνικό
Κοινό Όνομα Άλλο
Είδος του Ενωσιακού Καταλόγου ΕΕΕ

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

SPECIES ID
Ισχύον Όνομα Είδους
Ομάδα Οργανισμών
Κατηγορία Διαδρόμου Εισαγωγής CBD
Υποκατηγορία Διαδρόμου Εισαγωγής CBD
Έτος Πρώτης Παρατήρησης "στη φύση"
Περιοχή Πρώτης Παρατήρησης "στη φύση"
Καθεστώς εγκατάστασης
Περιοχή Φυσικής Εξάπλωσης (Θαλάσσια)
Περιοχή Προέλευσης (Χερσαία και Εσωτερικών Υδάτων)

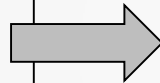
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Υγεία Ανθρώπων & Ζώων
Υγεία Ανθρώπων & Ζώων - Αναλυτικά
Αγροτική Παραγωγή
Αγροτική Παραγωγή - Αναλυτικά
Βιοποικιλότητα / Φυσικά Οικοσυστήματα
Βιοποικιλότητα / Φυσικά Οικοσυστήματα - Αναλυτικά

Εθνική Βάση δεδομένων HELLAS ALIENS

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Σύστημα συντεταγμένων
Γεωγραφικό Μήκος (LON)
Γεωγραφικό Πλάτος (LAT)
Κελί Ευρωπαϊκού Πλέγματος Αναφοράς 10×10km

ΧΑΡΤΕΣ ΕΞΑΠΛΩΣΗΣ

Πληθυσμιακά δεδομένα και
πληροφορίες θέσης,
ενδιαιτήματος/βιοτόπου

Λεκάνη
Ποτάμια Οδός
Νομός
Νησί / Νησίδα
Περιοχή Δικτύου Natura 2000
Τύπος Οικοτόπου (εντός Natura 2000)
Τοποθεσία / Τοπωνύμιο
Ημέρα
Μήνας
Έτος
Βάθος [μ]
Αριθμός Ατόμων
Κύριο Υπόστρωμα
Ενδιαιτήμα / Βιότοπος

Εθνική βάση δεδομένων HELLAS ALIENS

ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ (life traits)

[illegible]

Πιθανές νέες παρεισδύσεις / Horizon scanning

Αποτελεί το πρώτο βήμα για την επιλογή των ειδών που, σύμφωνα με τον Κανονισμό 1143/2014/ΕΕ, θα ενταχθούν στον Εθνικό ή/και στον Ενωσιακό κατάλογο.

Βιβλιογραφική καταγραφή των εισβλητικών ειδών που ενδέχεται να παρεισδύσουν στη χώρα και αναγνώριση των πιθανών διαδρόμων εισόδου

Πρόβλεψη πιθανών μελλοντικών εισβολών (Horizon Scanning) → βιβλιογραφική αναζήτηση που θα εστιάζει στον τρόπο μεταφοράς των ειδών (πιθανούς διαδρόμους εισόδου) και στα πιθανά ενδιαιτήματα εξάπλωσής τους.

Τα είδη, τα οποία θα αξιολογηθούν ως έχοντα πιθανότητα παρείσδυσης στη χώρα θα ιεραρχηθούν βάσει της πιθανότητας εισόδου, της πιθανότητας εγκατάστασής τους και των δυνητικών συνεπειών που θα επιφέρει ενδεχόμενη εγκατάστασή τους.

Κατά τη δράση αυτή θα ληφθεί μέριμνα να συνεκτιμώνται εκτιμήσεις επικινδυνότητας που θα παράγονται από γειτονικά κράτη μέλη της ΕΕ ή από κράτη μέλη με παρόμοιες οικολογικές συνθήκες.

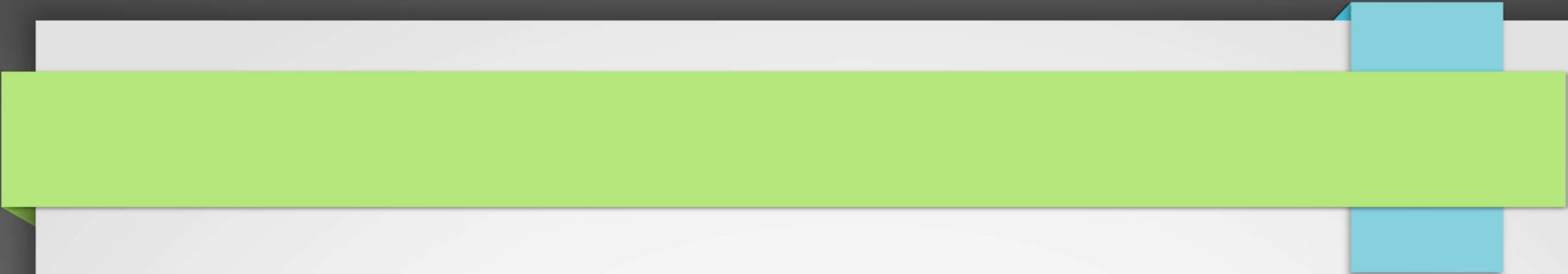
Μελέτη πιθανών παρεισδύσεων

Για την κατάρτιση των καταλόγων ξενικών ειδών που είναι πιθανόν να αποτελέσουν πρόβλημα για τη βιοποικιλότητα/φυσικά οικοσυστήματα μέσα στην επόμενη δεκαετία θα ληφθούν υπόψη στοιχεία από:

- αντίστοιχες ασκήσεις που έγιναν σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.
- τη βάση δεδομένων του EASIN (European Alien Species Information Network) και άλλες βάσεις δεδομένων.
- καταλόγους εισβλητικών ξενικών ειδών γειτονικών χωρών.
- Horizon Scanning Tool του CABI (Centre for Agriculture and Bioscience International).

Ποια είδη αποκλείονται;

- Είδη που φθάνουν με φυσική διασπορά (χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση) λόγω των μεταβαλλόμενων οικολογικών συνθηκών και κλιματικής αλλαγής
- Παθογόνα που προκαλούν ασθένειες των ζώων (συμπεριλαμβανομένης της άγριας πανίδας)
- Επιβλαβείς οργανισμοί που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα I και II της Οδηγίας 2000/29/ΕΚ
- Είδη που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα IV του Κανονισμού 708/2007/ΕΚ όταν χρησιμοποιούνται στις υδατοκαλλιέργειες
- Είδη ή ταξινομικές ομάδες που διέπονται από άλλες νομοθεσίες της ΕΕ
- Μικροοργανισμοί
- Γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί
- Είδη που έχουν δυσμενείς επιπτώσεις μόνο στην οικονομία ή την ανθρώπινη υγεία και ευημερία

-
- Για κάθε είδος βαθμολογείται η πιθανότητα: i) άφιξης, ii) εγκατάστασης, iii) επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα.
 - Επιπλέον εκφράζεται ο βαθμός εμπιστοσύνης στο αποτέλεσμα ως χαμηλός (L), μέτριος (M) ή υψηλός (H).
 - Ένωση των επιμέρους πινάκων σε έναν συνολικό πίνακα.
 - Διαβούλευση των συμμετεχόντων ανά ομάδα οργανισμών. Συζήτηση αποτελεσμάτων, αναθεώρηση και τροποποίηση βαθμολογιών.
 - Επίτευξη συναίνεσης – Τελικός κατάλογος ειδών (διαβαθμισμένος σε υψηλού, μετρίου και χαμηλού κινδύνου) εισαγωγής-επαναεισαγωγής και εγκατάστασης στη χώρα.

Latin name	Common name	Thematic Group	Confidence	Impact mechanisms on biodiversity									Impact mechanisms on ecosystem function				Impact mechanisms on human health				
				1. Competition	2. Predation	3. Hybridization	4. Disease transmission	5. Parasitism	6. Poisoning / toxicity	7. Bio-fouling	8. Grazing / herbivory / browsing	9. Interactions with other IAS	1. Nutrient cycling	2. Physical modification of the habitat	3. Natural succession	4. Disruption to food webs	1. No impact on human health	2. Nuisance (e.g. noise)	3. Disease transmission (e.g. mosquito vectors)	4. Poisoning / toxicity / allergy / bite / injury	5. Others e.g. Interactions with other IAS
Acacia dealbata	Silver wattle, Blue wattle or Mimosa	Plants	H	X					X		X	X	X	X	X	X					

Species	Taxon	Thematic group	Likelihood of arrival [A]	Likelihood of establishment [B]	Likelihood of impact on biodiversity [C]	A*B*C	Confidence
<i>Acacia dealbata</i>	Plant	Plants	5	5	5	125	H
<i>Acridotheres tristis</i>	Bird	Terrestrial animals	5	5	5	125	H
<i>Amathia verticillata</i>	Bryozoan	Marine	5	5	5	125	H
<i>Channa argus</i>	Fish	Freshwater animals	5	5	5	125	H
<i>Chrysemys picta</i>	Reptile	Freshwater animals	5	5	5	125	H
<i>Codium parvulum</i>	Seaweed	Marine	5	5	5	125	H
<i>Linepithema humile</i>	Insect	Terrestrial animals	5	5	5	125	H
<i>Penaeus aztecus</i>	Shrimp	Marine	5	5	5	125	H
<i>Plotosus lineatus</i>	Fish	Marine	5	5	5	125	H
<i>Psittacula krameri</i>	Bird	Terrestrial animals	5	5	5	125	H
<i>Rattus norvegicus</i>	Mammal	Terrestrial animals	5	5	5	125	H

Είδη υποψήφια για τον εθνικό κατάλογο

Harmonia axyridis

Phytolacca americana

Myocastor coypus

Acacia saligna

Είδη υποψήφια προς ένταξη στον εθνικό κατάλογο

Cydalima perspectalis

By Didier Descouens - Own work, CC BY-SA 3.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=33203392>

Vespa velutina

© Gilles San Martin/via flickr - CC BY-SA 2.0

Aedes albopictus

Είδη υποψήφια για τον εθνικό κατάλογο

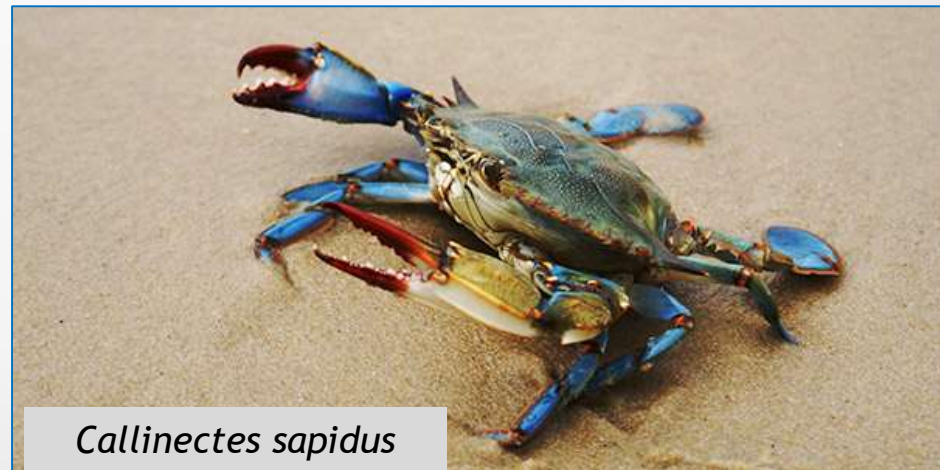
Pterois miles

Lagocephalus scleratus

Diadema setosum

Callinectes sapidus

Είδη υποψήφια για τον εθνικό κατάλογο

Pacifastacus leniusculus

Gambusia holbrooki

Pseudorasbora parva

Lepomis gibbosus

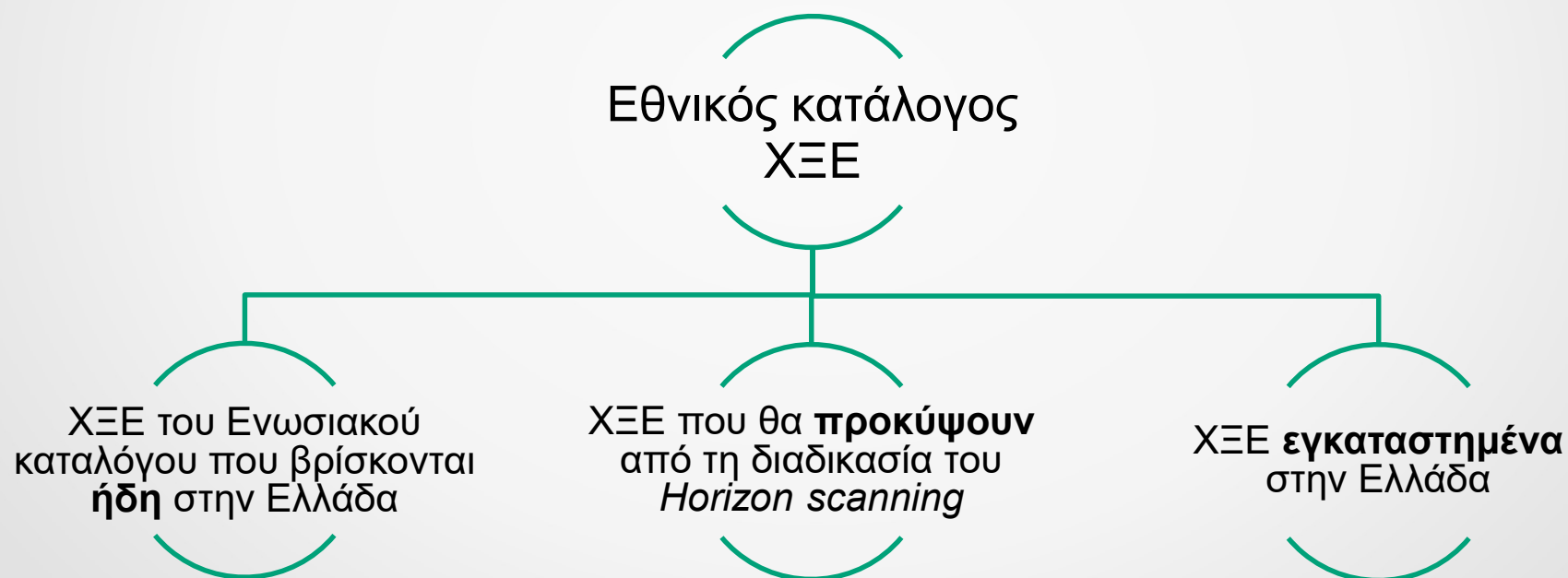

Εκτίμηση επικινδυνότητας

- Επισκόπηση της βιβλιογραφίας σχετικά με την Εκτίμηση Επικινδυνότητας και συγκριτική ανάλυση των υπαρχουσών μεθοδολογιών Εκτίμησης Επικινδυνότητας, σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, με στόχο την επιλογή της κατάλληλης μεθοδολογίας.
- Σύνταξη Εκτίμησης Επικινδυνότητας για τα εισβλητικά είδη που θα έχουν περιληφθεί στον εθνικό κατάλογο.
- Κατάταξη των εισβλητικών στην Ελλάδα ανά επίπεδο κινδύνου, βάσει των προαναφερόμενων Εκτιμήσεων Επικινδυνότητας.
- Για τα είδη που εντάσσονται σε υψηλό επίπεδο κινδύνου θα καταβληθεί προσπάθεια να προταθούν κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα, σύμφωνα και με τη διεθνή εμπειρία για την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων ειδών.

Εκτίμηση Επικινδυνότητας

Σύνταξη Εκτίμησης Επικινδυνότητας για τα εισβλητικά είδη που θα έχουν περιληφθεί στον Εθνικό κατάλογο

Αποτύπωση της γεωγραφικής κατανομής των ειδών

Για κάθε είδος που θα έχει συμπεριληφθεί στον εθνικό κατάλογο εισβλητικών ειδών, θα αποτυπωθεί χαρτογραφικά η χωρική κατανομή του στην Ελλάδα.

Αυτό θα γίνει σε περιβάλλον GIS, σε κατάλληλο χαρτογραφικό υπόβαθρο και με τρόπο που θα εξαρτηθεί από το είδος και την λεπτομέρεια της διαθέσιμης πληροφορίας (σημεία, γραμμές, πολύγωνα).

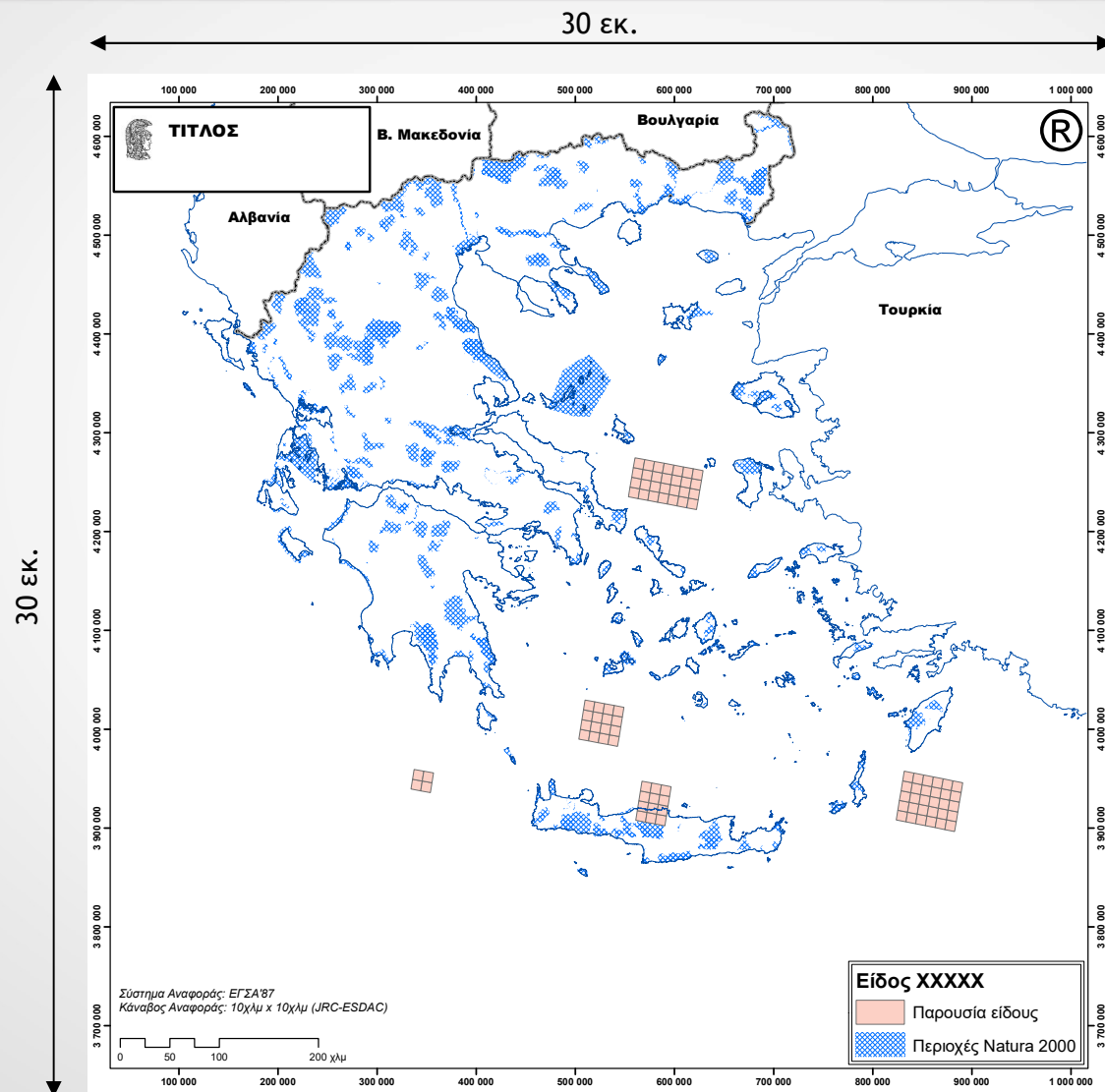

Solanum elaeagnifolium

Pinctada agrileza

Αποτύπωση γεωγραφικής κατανομής των ειδών

Ανάπτυξη δεικτών για την αποτύπωση των τάσεων εισβολής και επέκτασης των εισβλητικών

Στο πλαίσιο του έργου θα γίνει αξιολόγηση των δεικτών που ήδη χρησιμοποιούνται (π.χ. η αθροιστική χρονολογική τάση εισβολής ειδών) και προσπάθεια ανάπτυξης νέων δεικτών ή βελτίωσης των υφιστάμενων, με στόχο την παραγωγή βέλτιστων διαχειριστικών εργαλείων για την αντιμετώπιση των εισβλητικών ειδών στη χώρα.

Δείκτες

13 ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

α/α	Γενικός στόχος	Ειδικοί Στόχοι
8	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΕΙΣΒΛΗΤΙΚΑ / ΧΩΡΟΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΑ ΞΕΝΙΚΑ ΕΙΔΗ (INVASIVE ALIEN SPECIES)	8.1 Πρόληψη, έγκαιρη ανίχνευση, και έλεγχος εισαγωγής και εξάπλωσης των ειδών εισβολέων 8.2 Αντιμετώπιση των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα από τα εισβλητικά είδη
Δείκτες παρακολούθησης		
	- Αριθμός, ονομασία και τρόπος εισόδου στη χώρα των εισβλητικών ειδών (SEBI 10) - Σύστημα έγκαιρου εντοπισμού και άμεσης αντιμετώπισης εισβλητικών ειδών - Στοιχεία σχετικά με την αποκατάσταση της επηρεασμένης από εισβλητικά είδη αυτόχθονης βιοποικιλότητας	

Δείκτες

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ
ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2016

Δράση 2. Διατήρηση και προστασία της
βιοποικιλότητας δασικών οικοσυστημάτων

Μέτρο 2.4. Λήψη μέτρων για τον εντοπισμό και
τον έλεγχο χωροκατακτητικών ξενικών ειδών

Προδιαγραφές για τους δείκτες (indicators)

Παρακολούθηση της κινητικότητας εισβλητικών ξενικών ειδών

Η κινητικότητα εισβλητικών ξενικών ειδών δύναται να επηρεάζεται από την αλλαγή του κλίματος. Η παρακολούθηση της κινητικότητας των ειδών αυτών είναι πολύ σημαντική για την αξιολόγηση των μεταβολών που συντελούνται, ιδίως όταν πρόκειται για είδη που προέρχονται από γειτονικές χώρες, από τις οποίες δεν είναι πάντα εφικτό να αντλούνται επαρκή στοιχεία και δεδομένα

adaptivgreece®

αλλάζουμε κλίμα

LIFE-IP AdaptInGR –
Boosting the implementation
of adaptation policy across Greece
LIFE17 IPC/GR/000006

Πρόταση εγκατάστασης των απαραίτητων διοικητικών δομών για την εφαρμογή του Κανονισμού 1143/2014 και πρόταση για θέσπιση απαιτούμενων κανονιστικών πράξεων

Στο πλαίσιο της παρούσας δράσης θα προταθούν λύσεις κατ' ελάχιστον για τα παραπάνω πεδία σε επίπεδο διοίκησης και νομοθεσίας και για οτιδήποτε σχετικό με την εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού, σε συνεργασία με την Αναθέτουσα αρχή (ΥΠΕΝ).

Δεδομένου ότι ήδη από την 8/3/2021 είχε τεθεί σε δημόσια διαβούλευση στον ιστότοπο του ΥΠΕΝ σχέδιο ΚΥΑ για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014, και εφ' όσον αποτελεί εκπεφρασμένη βούληση του ΥΠΕΝ να μην προχωρήσει σε νομοθετική ρύθμιση αλλά σε εφαρμογή του κοινοτικού πλαισίου με Υπουργική Απόφαση, η Δράση 7 του έργου (κατόπιν επιβεβαίωσης από το ΥΠΕΝ) περιορίζεται στην αξιολόγηση του υφισταμένου σχεδίου και τις επ' αυτού προτεινόμενες τροποποιήσεις, συμπληρώσεις και βελτιώσεις.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

